

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: H/17395/6.

Érkezett: 2005 NOV 07.

Módosító javaslat

**Dr. Szili Katalinnak
az Országgyűlés elnökének**

Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

A Házszabály 94. §-ának (1) bekezdése és 102. §-ának (1) bekezdése alapján a **kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolójának létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez szükséges előzetes, elvi hozzájárulásról és a paksi atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról** szóló H/17395. számú országgyűlési határozati javaslathoz a következő

m ó d o s í t ó j a v a s l a t o t

terjesztjük elő:

Az országgyűlési határozati javaslat az alábbiak szerint módosul:

„Az Országgyűlés az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján előzetes, elvi hozzájárulást ad a Bataapáti közigazgatási területén, Bataapáti (Üveghuta) térségében földtanilag már alkalmasnak minősített területen – kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolására alkalmas-radioaktív hulladéktároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez.

[Az Országgyűlés tudomásul veszi a paksi atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról – mint az ország hosszú távú biztonságos villamosenergia-ellátásához szükséges megoldásról – szóló tájékoztatást.]

A Kormány kezdeményezzen az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján olyan értelmű módosítást, amely szerint a paksi atomerőmű üzemidejének meghosszabbításához ugyanúgy szükséges az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulásának megkérése, mint új nukleáris létesítmény létesítéséhez, illetve meglévő atomerőmű új reaktorral való bővítéséhez.

Ez a jogszabály, amely az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-a által meghatározott tevékenységek esetén az engedélyezési folyamatokban pontosan meghatározza az Országgyűlés elvi hozzájárulása megkérésének időpontját és helyét.”

Indokolás

Jelen módosító indítványunk célja, hogy az Országgyűlés az eredeti határozati javaslatban szereplő, egymással szoros logikai összefüggésben nem lévő két ügyről külön, megfelelő megalapozottsággal döntsön. A kis és közepes radioaktivitású atomerőművi hulladék tárolása ügyében az Állami Számvevőszék által kezdeményezett jogszabályi pontosítások elvégzése után, a Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbítása ügyében pedig megfelelő jogszabályi keretek között és felhatalmazással, az alternatívák hiteles bemutatását követően, hosszú távú energiapolitikai stratégia birtokában, a környezeti hatástanulmány ismeretében, és a független szakhatóságok műszaki-biztonsági állásfoglalásait nem megelőlegezve kell döntenie az Országgyűlésnek.

Indítványunk részletes indokai a következők:

1. Jelen javaslat nem alkalmas arra, hogy azokban az Országgyűlés érdemben dönthessen. A javaslat által tárgyalta ügyekben előzetes jogszabályalkotás szükséges.
2. A határozati javaslat két témájának együttes tárgyalása a hatályban lévő jogszabályok alapján indok nélküli. Az Országgyűlés eltérő jogi lehetőségekkel bír a javaslat két részét tekintve: az 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atomtörvény) értelmében a radioaktív hulladékok elhelyezéséről gondoskodni kell. A törvény megállapítja, hogy *”a radioaktív hulladéktároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez, illetőleg meglévő atomerőmű további atomreaktor tartalmazó egységgel való bővítéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges”*.

Ezzel szemben nincs olyan jogszabály, amely az Országgyűlést bármilyen jogkörrel felruházná a paksi atomerőmű üzemidejének meghosszabbításával kapcsolatban.

A javaslat két, jellegében és súlyában is eltérő részének együttes tárgyalása semmiképpen sem tekinthető szükségszerűnek: a radioaktív hulladékok elhelyezéséről az atomtörvény szerint mindenképpen gondoskodni kell, ez azonban semmilyen összefüggésben nem áll a Paksi Atomerőmű üzemidejének

meghosszabbítását célzó tervekkel. A javaslat mindkét része társadalmi, gazdasági, környezetvédelmi stb. hatásait tekintve olyan súlyú ügy, amely önálló tárgyalást indokolna. Mindezek ellenére a javaslat indokolása meg sem kísérli az együttes tárgyalás szükségességét alátámasztani.

3. Jelen formájában a javaslat elemei önálló indítványként sem lennének tárgyalhatók, mindkét témában előzetes jogszabályalkotásra van szükség, hogy az Országgyűlés érdemi döntést hozhasson, illetve a megalapozott döntés egyéb előfeltételei is hiányoznak.
  - a. Az atomerőmű üzemidejének meghosszabbítása a jogszabályok és a jelen javaslat biztosította lehetőségeknél alaposabb vizsgálatot igényel az Országgyűlés részéről, mielőtt ezekben felelős döntést hozna. Az ország villamosenergia-ellátásának következő harminc évről szóló döntésben nagyobb szerepet kell, hogy játsszon az Országgyűlés, mint amit a javaslatban szereplő tudomásulvétel megenged.
  - b. Az Atomtörvény új atomreaktorok létesítése esetén előírja, hogy ahhoz az *„Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges”*. További jogszabályok értelmében ehhez még környezetvédelmi és nukleáris hatósági folyamatot is le kell folytatni. Az üzemidő-hosszabbítás folyamatában azonban a jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések – ellentétben új atomreaktor, illetve atomerőmű építésével – az Országgyűlésnek semmilyen döntéshozói szerepet nem biztosítanak, vagyis az Országgyűlést egyetlen jogszabály sem hatalmazza fel azzal a joggal, hogy érdemben vitathassa meg a kérdést.
  - c. A Bábaapátiba tervezett, kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolójával kapcsolatban az Atomtörvény által előírt előzetes, elvi hozzájárulás jelen pillanatban nem adható meg. Az Állami Számvevőszéknek a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapról 2005 márciusában készített jelentése megállapította: *„az Atomtörvény az előkészítő tevékenység fogalmát nem határozta meg pontosan”*, és javaslatot tett a Kormánynak, hogy *„kezdemenyezze az Atomtörvény módosítását a tároló-létesítés fogalmának pontos meghatározása érdekében”*. Erre mindenképpen szükség lenne, mielőtt az Országgyűlés megadná elvi hozzájárulását, mivel addig nem egyértelmű, mihez járul hozzá az Országgyűlés.
  - d. Az Atomtörvény nem rögzíti a radioaktív hulladéktároló megépítéséhez szükséges országgyűlési hozzájárulás megkérésének helyét az építési-engedélyezési folyamatban, így nem értelmezhető a javaslat indokolásának alábbi megállapítása: *„A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére indított kutatási program most olyan készültséget ért el, hogy az Országgyűlés hozzájárulásának megkérése aktuálissá vált.”*
  - e. A Kormány, elődeihez hasonlóan, nem rendelkezik korszerű, hosszú távú energiapolitikai koncepcióval. Az utolsó ilyen koncepció 1993-ban született. Jelenleg egy ilyen jellegű dokumentum kidolgozás alatt áll.

Ennek a dokumentumnak kell választ adnia arra a kérdésre is, milyen alternatívák alapján, milyen módon kívánja a magyar kormányzat megoldani a jövőben Magyarország energia-, illetve azon belül villamosenergia-ellátásának a kérdését. A paksi atomerőmű jövője kérdésének rendezése csak e dokumentum által kijelölt keretek között, a dokumentum által felvázolt reális, valóban megvizsgált alternatívák mentén képzelhető el. Egy megelőlegező politikai döntés kényszerpályára állítaná az energiapolitikát.

Bár az indokolás állítja, hogy az atomerőmű tervezett üzemidején túli üzemeltetésének műszaki, biztonsági akadálya nincs, ezt az Országos Atomenergia Hivatalnak (OAH) kell eldöntenie, a 2008 végéig beadandó engedélykérelem alapján. A megelőlegező politikai döntés tehát súlyosan veszélyeztetné az illetékes szakmai hatóságok függetlenségét, presszionálva őket döntésük meghozatala során.

4. A határozati javaslat indokolása számos helyen tartalmaz tárgyi tévedéseket.

- a. Magyarországnak a Kiotói Jegyzőkönyvben vállalt széndioxid-kibocsátás csökkentési céljai a paksi atomerőmű bezárásával, kapacitásainak fosszilis erőművekkel történő kiváltása esetén is megvalósíthatóak. A Kiotói Jegyzőkönyvben meghatározott első, 2008-2012 közötti szakasz vége egybeesik a paksi atomerőmű eredetileg 2012-ben kezdődő bezárásával. A 2012 után kezdődő második szakaszra vonatkozó kibocsátás-csökkentési vállalások jelenleg nagyságrendileg sem ismeretesek. Ennek megfelelően az atomerőmű üzemidejének meghosszabbításával kapcsolatban a Kiotói Jegyzőkönyvre hivatkozni merő találgatás.

A Kiotói Jegyzőkönyv értelmében Magyarország az 1985-87-es évek átlagos üvegházgáz (ÜHG) kibocsátáshoz (széndioxid-egyenértékben 112 megatonna, MT) képest vállalt 6%-os csökkentést. Ennek megfelelően az országnak 2008-12 között éves átlagban 105 MT-ra kell csökkentenie az ÜHG kibocsátását. A rendszerváltozást követő ipari szerkezetváltás következtében Magyarország ÜHG kibocsátása jelenleg 80 MT körül van, amelyhez a villamosenergia-szektor mintegy 20 MT-val járul hozzá. A paksi atomerőmű szenes és földgázos erőművekkel történő kiváltásával ez mintegy 9 megatonnával növekedne, így a növekménnyel sem forogna veszélyben a 2012-ig vállalt 105 MT-s vállalás teljesítése. A paksi atomerőmű tervezett üzemidejének lejártával kieső termelőkapacitás kiváltását azonban nem kizárólag fosszilis alapú primer energiahordozókra, hanem elsősorban a hatalmas magyarországi energiahatékonysági potenciál, illetve a megújuló energiaforrások kínálta lehetőségekre kell alapozni, azaz egy reális alternatívában nem kell komolyan számolni 40-44%-os, mintegy 9 MT-nyi ÜHG kibocsátás-növekedéssel.

- b. A Magyar Energia Hivatalnál 1687 megawatt összkapacitású szélenergia-beruházás vár engedélyezésre, tehát a szélenergiára vonatkozó befektetői

cél önmagában is megközelíti az atomerőmű kapacitását (1866 MW). Így nem igaz az indokolás azon megállapítása, mely szerint *„a paksi atomerőművet kiváltó kapacitás létesítésére belső forrásokkal nem rendelkezünk, s nem létezik ilyen befektetői szándék sem”*.

- c. Nem igaz, hogy a 2. blokk biztonságát nem befolyásolta a 2003-as üzemzavar. Többek között az Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség az alábbiakat állapítja meg az üzemzavar során keletkezett sérült fűtőelemek eltávolítása ügyében az atomerőmű által az Országos Atomenergia Hivatalhoz beadott engedélykérelemhez adott szakhatósági hozzájárulásában: *„A sérült nukleáris üzemanyag biztonsági kockázatot jelent, és akadályozza az akna rendeltetésszerű használatát.”*
- d. A hatályos jogszabályokból nem következik az a megállapítás, hogy *„a paksi atomerőmű üzemidejének meghosszabbítása [...] a törvényi előírások betartása mellett történjen, amihez szükség van az Országgyűlés támogató állásfoglalására.”* Az Országgyűlés érdemi döntésére valóban szükség van egy ilyen súlyú kérdésben, de az Országgyűlésnek a magyar jogrendben betöltött súlyának megfelelő szerephez kell jutnia a döntéshozatalban. Ehhez ki kell alakítani a szükséges jogszabályi környezetet.
- e. A tervezett bátaapáti tároló ügyében az előzetes, elvi hozzájárulás jelen megkérését csak a létesítmény üzembe helyezésének tervezett dátuma miatti sietség indokolja. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kht. 2005. évi terve szerint azonban a tároló üzembe helyezésének tervezett legkorábbi időpontjáig, 2008 végéig az atomerőmű területén lévő ideiglenes tárolót mindenképpen bővíteni kell (*„Figyelembe véve azt a tényt, hogy a szilárd hulladékok tekintetében a jelen pillanatban 2000 db hordó elhelyezésére elegendő kapacitásnál is kevesebb áll az erőmű rendelkezésére és 2006 végéig 2700 db hordónyi hulladék keletkezik, valamint az RHK Kht. Jelen tervei alapján az új tároló elkészítésének legrövidebb határideje 2008 vége, így újabb ideiglenes tárolási kapacitások létesítésére van szükség az atomerőműben.”*). A javaslat indokolásában tehát helytelenül szerepel az megállapítás, mely szerint *„a paksi atomerőműnek a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok átmeneti tárolására szolgáló létesítményei 2008-ig elegendőek”*. Mivel az új ideiglenes tárolóknak mindenképpen meg kell épülniük az erőmű területén, semmi nem indokolja az országgyűlés gyors döntését a tároló ügyében.
- f. Helytelen az indokolás azon megállapítása, hogy a 2003. április 10-én bekövetkezett üzemzavar az *„erőmű üzemeltetésétől független”* tevékenység során következett be. Az erőmű a hatályban lévő jogszabályok értelmében a 2. blokk karbantartása alatt végrehajtott fűtőanyag-tisztítási tevékenység alatt is üzemeltetés alatt állt.
- g. Az indokolás alábbi állítása: *„az üzemidő meghosszabbításának jelenleg nincs reális alternatívája”*, nem megalapozott, ugyanis a kormányzat semmilyen alternatívát nem vizsgált meg

h. Az indokolás megfelelő megalapozás nélkül állítja, hogy az atomerőmű tervezett üzemidején túli üzemeltetésének műszaki, biztonsági akadályai nincsenek. Ezt az Országos Atomenergia Hivatalnak (OAH) kell eldöntenie, a 2008 végéig beadandó engedélykérelem alapján. A politikai döntés súlyosan veszélyeztetné az illetékes szakmai hatóságok függetlenségét, presszionálva ezeket döntésük meghozatala során.

i. Az indokolás a nukleáris energetika európai uniós, illetve világszintű helyzetét értékelő fejezetei pontatlanságokat, tévedéseket tartalmaznak, illetve fontos információkat hallgatnak el. Az indokolás szerint „*a nukleáris üzemanyag árának igen valószínűtlen megkétszereződése is csak legfeljebb ~20% növekményt eredményezne a termelt energia önköltségében.*” Az urán világpiaci ára 2003 óta nem kétszeresére, hanem háromszorosára növekedett, követve az olaj árának az iraki háború óta tartó emelkedését. Így már középtávon is az atomerőművi villamos energia árának emelkedésére kell számítani.

Az indokolás csak olyan országokat sorol fel, ahol a nukleáris energetika szerepe, megítélése nem változott az elmúlt években (pl. Franciaország, Finnország). A hezitáló országokat – pl. Nagy-Britannia – az atomenergiát favorizálók közé sorolja. Spanyolország esetében nem tesz említést arról, hogy 1983 óta moratóriumot hirdettek atomerőművek építésére, a zajló építkezéseket leállították, illetve, hogy a spanyol miniszterelnök 2004-es beiktatási beszédében a nukleáris energia leállítása mellett foglalt állást. Nem tesz említést az indokolás az atomerőművek leállítását már eldöntő országokról (Németország, Belgium).

Az indokolás hamisan állítja be a mochovcei atomerőmű két egységének beindítását, mintha az az EU elvárásaival összhangban történt volna.

Az üzemidő meghosszabbítására példaként felhozott, a „*paksihoz hasonló*”-ként aposztrofált kolai, illetve novovoronyezsi erőművekről nem említi meg, hogy azok a Bulgáriában, illetve a már tag Szlovákiában, az Unióval folytatott csatlakozási tárgyalások során leállításra kötelezett kozloduji, illetve bochunicei reaktorokkal azonosak.

Az anyag sehol sem említi meg, hogy a paksi atomerőművel azonos blokkok üzemidejének meghosszabbítására sehol sem került még sor, erre vonatkozó tapasztalatok tehát nem állnak rendelkezésre.

j. A paksi atomerőmű 2003-as üzemzavarát az indokolás bagatellizálja. Nem említi meg, hogy az elmúlt években az üzemzavar, illetve előzményeinek következtében a hivatkozott évi 14000 GWh-s termelési eredmény 2001 óta egyszer sem valósult meg.

k. Téves az az álláspont, hogy az üzemidő-hosszabbítás nem tartozik az Espoo-i Egyezmény hatálya alá. Az osztrák fél által tett kritikai észrevételeket összefoglaló anyag mintegy kétharmada foglalkozik annak bizonyításával, hogy a különböző nemzetközi egyezmények alapján az atomerőmű üzemidejének meghosszabbításának tervei miatt Ausztria

teherviselő félnek tekintendő, és a kapcsolatos környezetvédelmi hatásvizsgálati eljárásban jogosan vett részt a fenti jogszabály alapján, tehát az nem a magyar fél nyitottságán múlt.

- l. Az indokolásban szerepel az a közkeletű becslés, hogy az atomerőmű az ország villamosenergia-ellátásának 40%-át biztosítja. Ezzel szemben a pontos helyzet az, hogy a hazai villamosenergia-termelésben (ami az import miatt nem azonos a teljes villamosenergia-ellátással) volt 39% körüli az atomerőmű részesedése az üzemzavart megelőző években, amit a 2003-as üzemzavar következtében kialakult helyzet tovább mérsékelt (2003: 32,6%, 2004: 35,9%). A teljes villamosenergia-fogyasztásból az atomerőmű termelése már az üzemzavar előtti is csak mintegy 35%-kal részesedett, ami 2003-2004 során 27-29%-ra csökkent. Az üzemzavar okozta helyzettel a továbbiakban is a termelést korlátozó tényezőként kell számolni, a meghosszabbodott karbantartási-átrakási idő, az esetleges kárelhárítás, illetve a helyzettel kapcsolatos, előre nem látható események okán.
- m. Hamisan állítja a 2005 szeptemberében készült indokolás az üzemidő-hosszabbítás környezetvédelmi engedélyezésével foglalkozó fejezetben, hogy a Részletes környezetvédelmi hatástanulmány benyújtásának időpontja 2005. szeptember, erre ugyanis 2005. október 27-ig nem került sor.

Szintén téves a véglegesen elhelyezendő kis és közepes aktivitású hulladékok mennyiségét bemutató adat. Az indokolás 8500 m³ hulladékról beszél, ezzel szemben az RHK Kht. 5. közép- és hosszú távú tervében ennek csaknem a kétszerese, 15 000 m³ hulladék szerepel.

Budapest, 2005. november 7.

Dr. Fodor Gábor
SZDSZ

Dr. Illés Zoltán
Fidesz

Dr. Pap János
Fidesz